

REVISTA ECONOMICĂ.

Apare odată pe săptămână.

„Revista Economică” se publică din însărcinarea și cu ajutorul institutelor de credit:

„Albina”, „Ardeleana”, „Auraria”, „Berzovia”, „Bihoreană”, „Bistrițana”, „Brădetul”, „Cassa de păstrare” Miercurea, „Cassa de păstrare” Seliște, „Chioveana”, „Cordiana”, „Corvineana”, „Crișana”, „Detunata”, „Doina”, „Economul”, „Făgețana”, „Fortuna”, „Furnica”, „Hațegana”, „Hondoleana”, „Hunedoara”, „Iulia”, „Lipovana”, „Lugoșana”, „Luceafărul”, „Mielul”, „Munteana”, „Mureșana”, „Mureșanul”, „Nădlăcana”, „Nera”, „Olteana”, „Oraviceana”, „Patria”, „Plugarul”, „Racoșana”, „Sătmăreana”, „Sebeșana”, „Selăgeana”, „Sentinela”, „Silvania”, „Someșana”, „Steaua”, „Timișana”, „Ulpiana”, „Victoria”, „Vlădeasa” și „Zlăgnea”.

Prețul de prenumerare:
pe 1 an K 20.—, pe $\frac{1}{2}$ an K 10.—.

DIRECTOR:
Dr. CORNEL DIACONOVICH.

Taxa pentru inserțiuni:
de spațiul unui cm² câte 10 fileri.

Anul III.

Sibiu, 16 Martie 1901.

Nr. 10.

Problemele Reformei Băncilor.

— Depozitele. —

↗ Între ramurile de afaceri *pasive* ale băncilor noastre, adică între acelea la cari băncile figurează ca *debitori*, cel mai de frunte este ramul afacerilor de *deposite*.

O eclatantă dovadă despre aceasta ne dă bilanțul general al băncilor române, care (la finea anului 1899) arată următorul tablou al *resurselor ordinare de capital* ale institutelor noastre de bani:

1. <i>Avere proprie</i> (capitalul social și totalul fondurilor de rezervă)	K 12.461.588-90
2. <i>Scrisuri fonciare</i> (ale „Albinei”)	„ 4.916.700—
3. <i>Deposite spre fructificare</i>	„ 32.212.828-20
4. <i>Reescompt</i>	„ 7.272.772-40
Total . K 56.863.889 50	

Vedem deci, că depozitele reprezintă $\frac{4}{7}$ ale întreg capitalului administrat de băncile noastre, și că prin urmare aceste — judecând din punctul de vedere al pasivelor lor — iau caracterul unor adevărate *bănci de deposite*.

Această însușire particulară a băncilor noastre își află de altminterlea expresiunea și în statutele acestora, cari aproape fără excepțiune accentuează ca scop principal: „*desvoltarea spiritului de economisire*” al poporului nostru și designează ca izvor principal de capital chiar economiile acestuia.

Nici nu se poate altcum la întreprinderi, al căror scop final nu este altul, decât *emanciparea poporului nostru de sub jugul capitalului străin și întemeierea independenței sale financiare*. Este prea natural că asemenea întreprinderi nu se pot basa pe capital *străin*, ci trebuie să urmărească în primul rând scopul de a aduna capitalul românesc disponibil, pentru a-l pune exclusiv în serviciul desvoltării economice a poporului nostru, și a-l

folosi în mod productiv în sinul acestuia. Ori-ce altă cale nu poate duce la ținta urmărită, ci ar schimba cel mult *modalitățile* *aservirii* noastre economice.

Cu toate aceste multe dintre institutele noastre nu au dat atențiunea trebuincioasă acestui principiu depus în statutele lor, și de multe-ori n’au așteptat nici vărsarea deplină a capitalului lor, ci — abia înregistrate la tribunal, — au și început a colinda după bani străini, spre a satisface cât mai multe — adeseori necontrolate — trebuințe de credit, și a-și urca pe această cale profitul. Nu încapă îndoială, că o asemenea *politică de dividende* n’a fost nici sănătoasă, nici națională, și de fapt nici n’a avut alte rezultate reale, decât o rezervă oarecare a capitaliștilor noștri, cari în multe locuri încă și până în ziua de astăzi au încredințat economiile lor institutelor străine, ori apoi — mai ales în straturile inferioare ale poporului — le țin nefructificate în fundul lădiilor.

Singur numai împrejurarea, că aceste economii puse sub administrațiune străină ori nefructificate, fără îndoială întrec cu mult suma capitalului străin ce și-l câștigă băncile noastre pe calea reescomptului, și astfel ar fi suficiente pentru a asigura pe deplin independența organizațiunii noastre financiare, ar trebui să fie pentru noi un motiv destul de ponderos, spre a ne îndemna, ca prin o politică prevedătoare să le atragem la institutele noastre de bani și să le punem exclusiv în serviciul desvoltării noastre economice.

Cea-ce pornesce mișcarea și îndreaptă cursul economiilor mari și mici spre acele centre, unde ele pot fi întrebuintate în mod productiv și folositor, este *încrederea* publicului, și anume încrederea în *solvabilitatea necondiționată și neîntreruptă* a institutelor de bani, pentru-că numai convingerea deplină, că de-

ponentul își va reprimi economiile necondiționat îndată-ce va avea trebuință de ele, îl va pute îndupleca, să nu le țină neproductive nici pe un singur moment, ci să le depună acolo unde le scie pe deplin sigure și aședate în mod productiv.

De aici urmează, că dacă institutele noastre de bani au intențiunea serioasă de a emancipa poporul nostru de sub jugul capitalului străin, și de a servi înainte de toate interesele lui economice, — ele vor trebui să-și întocmească organizațiunea lor astfel, ca aceasta să dea publicului toate acele garanții ce deponenții le caută cu privire la *siguranța și mobilitatea* economiilor lor. Și aceste garanții băncile noastre le vor pute da în măsură mai perfectă atunci, când vor acomoda organizațiunea și politica lor financiară caracterului lor și condițiunilor impuse prin acesta.

Am arătat anume, că institutele noastre de bani, din punctul de vedere al pasivelor lor, au caracterul unor bănci de depozite, și am accentuat la locul seu, că cinosura politiceii financiare a băncilor trebuie să fie: determinarea afacerilor lor active prin natura pasivelor lor.

De aici urmează, că băncile noastre trebuie să desvolte afacerile lor active, mai ales cele principale, nu numai în ce privește etalonul de interese, ci în deosebi și cu privire la întinderea lor și la modalitățile replătirei, în proporțiune și conformitate cu etalonul, întinderea și modalitățile de replătire ale depozitelor. După-cum depozitele în partea lor mai mare ori mai mică vor trebui replătite în termen scurt, tot astfel și investiția lor ar trebui să se facă în parte mai mare ori mai mică în împrumuturi cu termen scurt de replătire.

Astfel ținând cont de împrejurarea, că depozitele în general sunt mobile, adică că deponenții pot cere replătirea lor în timp relativ scurt, băncile vor avea să le întrebunțeze tot numai pentru afaceri mobile, ce se pot realiza, adică se pot preface în număr, în timp cât se poate mai scurt.

Asemenea afaceri sunt: *escomptul și lombardul*.

Am văzut în articolul nostru premergător, că de fapt băncile noastre au și cultivat ca ram activ principal *escomptul*, și astfel — în teorie cel puțin — au acomodat principalul lor ram activ de afaceri caracterului și condițiunilor ramului principal pasiv. Scim anume că în bilanțul general al anului 1899 escomptul arată cifra de K. 29.311,064·14, adică atinge aproape suma

ce o represintă depozitele. Chestiunea este numai, dacă mobilitatea escomptului e într-adevăr *reală*, anume dacă cambiile escomptate se și vor pute realiza de fapt în termen scurt? Despre aceasta vom vorbi mai amănunțit într'un articol special asupra escomptului, iar la acest loc anticipăm numai principiul, că cambiile au să fie nu numai după formă, ci și în *realitate pretensiuni cu termen scurt*, cari în cas de necesitate să se poată realiza, adică să se poată preface în număr *la scadență*. Cambii ce nu au această însușire, și despre cari se scie a priori, că la scadență se vor pute regula numai pe calea prelungirii, și nici chiar în cas de lipsă cu numerar, — nu pot fi considerate ca împrumuturi mobile.

Ce privește *lombardul*, scim că astăzi e încă un ram de afaceri cu totul secundar al băncilor noastre (în bilanțul general pro 1899 abia atinge cifra de K 350.000.—, adică circa 1% al depozitelor), și după-ce clientela noastră încă timp îndelungat va fi lipsită de un stoc mai considerabil de efecte publice, ce ar pute servi ca basă pentru dezvoltarea apropiată a acestui ram de afaceri, — credem că ar fi numai de interes academic, dacă am insista mai departe asupra acestui obiect.

După escompt ramul principal de afaceri al băncilor noastre este al împrumuturilor *hipotecare*. Aceste se acordă din partea băncilor noastre sub diferite numiri și modalități (în scrisuri fonciare, pe obligațiuni cu sau fără cavenți, pe cambiile hipotecate, etc.), cari însă la acest loc nu ne preocupă. Aici avem de remarcat numai faptul, că nota caracteristică a tuturor împrumuturilor hipotecare este *scadența îndepărtată*, adică o însușire cu totul contrară caracterului depozitelor. Din această divergență esențială urmează, că o politică financiară rațională eschide în general investiția depozitelor în împrumuturi hipotecare.

O asemenea investiție va fi admisibilă numai excepțional, limitat și sub anumite cautele. Această chestiune va forma obiectul espunerilor noastre într'un articol următor despre împrumuturile hipotecare. La acest loc remarcăm numai inconvenientul, că băncile noastre, fără a observa limitele și fără a crea cautelele impuse de natura lucrului, au investit și legat o sumă relativ exorbitantă în împrumuturi hipotecare. Anume scim că în bilanțul general pro 1899 creditele hipotecare represintă suma de K 21.621,690·34, adică cu mult mai mult decât averea proprie a băncilor plus capitalul străin imobil (scrisuri fonciare).

Abstragând însă dela mobilitatea împrumuturilor acordate de bănci, și dela scurtimea termenelor de replătire ale acestora, nu ne este permis a trece cu vederea preste faptul, că o mare parte a depozitelor în cas de necesitate vor trebui replătite *la moment* ori în timp atât de scurt, încât nu ne am pute procura mijloacele necesare nici chiar pe calea realizării pretensiunilor noastre cambiale cu termen scurt. Căci nici decum nu este eschisă posibilitatea, ca în un moment critic să ni-se ceară — în termen de o săptămână-două — depozite în o sumă mai mare, decât suma ce o represintă scadențele unui asemenea period.

De aici urmează, că institutele de bani ce cultivă depozitele ca ram principal, vor trebui să se îngrijescă nu numai de investirea depozitelor în afaceri cu termen scurt, ci și de aceea, ca în cas de trebuință să dispună la tot momentul încă și de alte resurse bănesci suficiente pentru întimpinarea greutăților impuse de un eveniment critic.

O asemenea resursă va pute fi, fără îndoială, și *reescomptul*, încât anume institutul respectiv nu-și va fi exhaustat creditul și va dispune de un portofoliu corespunzător pretențiilor mai severe ale institutelor mari de bani. La aceste condițiuni de mare importanță vom mai reveni. Însă și la acest loc trebuie să accentuăm, că în casuri ca cele atinse, reescomptul nici decum nu poate fi considerat ca o *resursă la care am pute conta cu deplină siguranță*. Anume este vorba de evenimente și situațiuni *critice*, și în asemenea casuri este mai mult decât probabil, că nu ni-se va urca, ci din contră *ni-se va limita creditul*, de care ne am bucurat între împrejurări normale.

Deci este neapărat de lipsă să ne îngrijim încă și de alte resurse bănesci mai sigure.

Asemenea resurse, la cari să putem conta cu absolută singuranță, nu vom găsi decât numai în *numerarul de cassă* și în alte valori la moment realizabile, adevă în o *rezervă suficientă de efecte publice*.

Mărimea numerariului și a rezervei de efecte va depinde în totdeauna dela mărimea cotei de depozite, la a căror replătire *momentană* va trebui să fim pregătiți. Astfel o bancă care administrează mai multe depozite fără anunț (abdicere), va trebui să dispună de mai mari rezerve la moment realizabile, decât o altă bancă, la care depozitele sunt legate de anunț și vor trebui replătite numai după un timp oare-care.

De altă parte este adevărat, că numerarul de cassă, — după care institutul are

să plătească deponenților interese, — nu-i aduce nici un câștig, iar de asemenea și efectele publice de bonitate absolută — și numai de aceste ne vor fi folositoare, — de regulă aduc interese mai mici decât cele ce plătim noi deponenților. De aici rezultă, că cu cât mai mare va fi numerarul de cassă și rezerva de efecte, cu atât mai mult se va reduce profitul net.

Nu încapă îndoială, că procurarea acestor rezerve impune băncilor o jertfă momentană, dar această jertfă este o *exigență neapărată a afacerilor lor*, tot așa precum sunt și sacrificiile ce le aduc pentru alte trebuințe inevitabile (tantieme, salarii, spese, etc.), — și apoi este o cheltuială *productivă*, încât întăresce siguranța băncilor și încrederea publicului, și prin aceasta contribuie la lățirea afacerilor și la urcarea profitului prin alte resurse noi.

Pentru-ca însă nici sacrificiul momentan impus de procurarea rezervelor amintite, să nu fie prea simțitor și să nu impună băncilor sarcini prea mari, aceste vor trebui să caute căi și mijloace spre a-și întocmi afacerile astfel, ca suma a cărei replătire momentană i-ar pute-o cere deponenții, să fie în totdeauna cât se poate mai mică.

Acest scop îl vor pute realiza mai ușor prin legarea unei cote cât se poate mai mari a depunerilor de condițiunea anunțării, de abdicere, stabilind pentru aceasta termene cât mai lungi, și îndemnându-și clientela la acceptarea acestor condițiuni prin acordarea de *interese mai mari* decât cele plătite după depozite solvabile a vista.

O regulă generală cu privire la limitele acestei diferențieri a etalonului, nu se poate stabili, totul depinde dela împrejurările locale și temporale, a căror aprețiere cade în sarcina conducătorilor institutului respectiv. Ca un rezultat al acestor împrejurări vom găsi bănci, cari nu plătesc de fel interese după depozite solvabile a vista, până când la altele diferența etalonului la depozite cu și fără anunț este minimală.

Astfel credem că și conducătorii băncilor noastre vor ști să se acomodeze împrejurărilor date. Datorința noastră în această privință poate fi numai: clarificarea și stabilirea *principiului*, că *cu cât mai mult vor fi legate depozitele administrate de un institut, de termene de plată mai îndepărtate, cu atât mai puțin va fi expus acesta eventualității de nesolvabilitate, și cu atât mai puțin sacrificii va trebui să aducă în scopul procurării unei rezerve suficiente de numerar și efecte*.

În cele de pân' aci am expus în liniiamente generale principiile conducătoare ce

se impun băncilor noastre cu privire la o administrare rațională a depozitelor. Ar mai fi să vorbim numai de influența și controlul deponenților asupra acestei administrări, dar vom tracta această chestiune atunci când vom vorbi despre însemnătatea *publicității* în afacerile băncilor.

De încheiere mai rămâne acum să cerțăm, dacă, și întru cât, principiile expuse sunt considerate astăzi la băncile noastre?

La această întrebare în general va trebui să dăm un răspuns puțin mulțumitor. Am arătat anume în articolul nostru despre mobilitatea capitalului, că institutele financiare din țeară, și în deosebi și ale noastre, au făcut prea puțin pentru a reduce mobilitatea pasivelor, și a urca mobilitatea activelor lor, și că prin urmare în această privință se impune o reformă radicală și grabnică.

Astfel și în discuțiunea de acum doi ani a reformei băncilor chestiunea depozitelor și a administrării lor, a format obiectul principal al debaterilor. Trecem aici preste proiectul mult discutat al înființării unui fond general regnicolar al băncilor, în care ar avea să plătească aceste în mod obligator 5% ale depunerilor lor, și care fond să aibe destinațiunea a sta din cas în cas în ajutorul institutelor strimtorate și ajunse în stare de insolvabilitate. O asemenea instituțiune octroată ar fi în flagrantă contradicere cu principiul fundamental pe care basăm noi reforma băncilor, anume cu acțiunea socială autonomă.

De mai mare importanță și interes sunt însă conclusele conferinței din 9 Martie 1899 a directorilor băncilor reprezentate în direcțiunea băncii centrale hipotecare a casselor de păstrare din Ungaria. În instrucțiunea dată de această conferință delegațiunii exmise pentru studiarea reformelor proiectate, se ȳice între altele:

„Sunt a se crea garanții depline, ca depozitele să se plaseze numai în atari active, cari din punct de vedere al *siguranței*, al *eschiderii* ori-cărei periclitări și al *mobilității*, resp. *mobilisabilității*, sunt pe deplin corespunzătoare, și să se evite *periclitarea depozitelor prin desvoltarea prea mare a reescomptului*“.

Tot la aceste conclusiuni va trebui să ajungem și noi, dacă vom apreția cu atențiunea cuvenită de o parte principiile expuse în cele de sus, și de altă parte stările actuale ale băncilor noastre.

Problema prin urmare este clarificată; avem să căutăm acum căile și mijloacele pentru realizarea ei.

Finanțele României.

După ultima situație publicată de ministerul român de finanțe, încassările din primele 9 luni ale exercițiului curent, dela 1 Aprilie până la 31 Decembre 1900, se urcă la 142.566,305 lei. Aceste încassări sunt cu 7.174.682 lei superioare celor din anul trecut aceeași epocă.

Veniturile cari au produs mai mult, sunt *contribuțiunile directe*, cari figurează cu un spor de 6.538,906 lei, din care scădend veniturile cari au dat mai puțin în sumă de 361,594 lei, rămâne un spor de 6.176,602 lei. Acest spor provine dela foncieră, care a dat mai mult 669,605 lei; căile de comunicație 135,124; patentele 441,923; decimile de percepție 1.881,396 și dela taxa de 5% asupra salariilor, 3.410,258 lei, taxă pentru prima oară înscrisă în budgetul anului curent.

Contribuțiunile indirecte au dat din contră un minus de 10.662,628 lei, din care scădend 5.327,778, veniturile ce au dat mai mult, rezultă un minus de 5.334,859 lei. Contribuțiunile indirecte, cari au dat mai puțin sunt: vămile cu 5.941,538 lei; taxa beuturilor spirtoase 4.608,507; și taxa asupra hectarelor de pruni și vii 112,583 lei. Acele care au dat mai mult sunt: Timbrele 986,680 lei; vize de timbre 247,914; taxele de înregistrare 303,390; amenzi la legea timbrului 15,329; taxa de consumație asupra zahărului 2.165,965 și taxa asupra petrolului 1.608,241 lei, plus 79 lei de la amenziile spirtoaselor.

Monopolurile statului se presintă cu un plus de venituri de 1.032,068 lei, în care monopolul hârtiei de țigaretă figurează cu 920,980 lei, și cu un minus de 1.071,652, de unde rezultă că monopolurile au dat anul acesta 39,584 lei mai puțin decât anul trecut aceeași epocă, cu toate că monopolul hârtiei de țigară a fost introdus pentru prima oară.

Veniturile *domeniale* se presintă cu un spor de 3.994,692 lei, care provine în cea mai mare parte dela arendi, și dela dobânzile bunurilor vindute în rate. Vinzarea pădurilor a dat un minus de 319,157 lei.

Veniturile ministerului de *lucrări publice* sunt cu 753,080 lei superioare celor din anul trecut. Originea acestui spor e la căile ferate, navigație maritimă și dockuri. *Postele* figurează cu un minus de 81,690 lei; telegraful cu 74,037 lei. Telefonul din contră a produs 26,202 lei mai mult decât anul trecut aceeași epocă.

Veniturile diferite, în care intră în mare parte rămășițele din exercițiile închise, se presintă cu un spor de 2.502,521 lei.

În resumat, încassările efectuate în cele 9 luni trecute ale anului curent, împreună cu acele efectuate în anii trecuți pe comptul exercițiului 1900/1901 și cu veniturile extraordinare neprevădute în budget, se urcă la totala sumă de 146.640,366 lei, pe când evaluările budgetare pe întregul exercițiu sunt de 245.325,400 lei. Este drept că mai avem 9 luni de ȳile până la încheierea definitivă a exercițiului, cu toate aceste ținend seamă de declarațiunile făcute în Camera de fostul ministru de finanțe, se poate prevedé, că exercițiu curent, cu toate că anul agricol a fost mai bun decât anul precedent, și cu toate că s'au creat pentru 18 milioane impositie noi, din care o bună parte se absoarbe de anuitatea împrumutului de 175 milioane, și s'au operat și oare-care reduceri în cheltuelile ordinare, se va solda cu un *deficit de 20 milioane lei*.

Plățile efectuate de la 1 Aprilie până la 31 Decembrie 1900 se urcă la 156.790,016 lei, iar încasările fiind de 146.640,366 lei, rezultă la 31 Decembrie 1900 un excedent de plăți de 10.149,650 lei.

În ce privește resursele pentru acoperirea deficitelor din trecut, situația tesaurului dă un număr disponibil de 33.456,575 lei.

Deficitele de la 1888 până la 1899/900 fiind de 58.556,915 lei, iar numărul disponibil de 33 456,575, ar mai rămâne de acoperit vre-o 25 de milioane lei. Din această sumă, 15 milioane, cifră rotundă, sunt asigurate prin vânzarea băncilor naționale aparținând statului, iar restul de 10 milioane se va acoperi cu mijloacele ce se vor stabili de actualul guvern.

LEGISLAȚIUNE.

Impozit asupra spirtului. În zilele trecute s'a înaintat dietei un proiect de lege pentru modificarea unor dispozițiuni ale art. de lege XX din 1899, relativ la impozitul asupra spirtului, și ale art. de lege XXIV din 1899 cu privire la impozitul suplimentar asupra spirtului. Eată textul acestui proiect de lege:

§. 1. Impozitul asupra spirtului, fixat în §. 1 al art. de lege XX ex 1899, se urcă, și anume taxa de producțiune dela 70 f la 90 f, taxa mai mică a impozitului de consum dela 70 la 90 f, taxa mai mare a impozitului de consum dela 90 f la K 1-10 de fiecare hectolitru grad (litru) de alcool.

În consecință se va urca restituțiunea de impozit, acordată prin §. 6 al art. de lege XX: 1899, după fiecare litru alcool dela 35 f la 45 f; mai departe sunt a se lua în locul sumei de 70 f, fixată în §. 44 punct c) și în alinea ultimă a §. 82. suma de 90 f; și în locul sumei de 90 f, fixată în alinea primă a §. 92, K 1-10.

§. 2. Impozitul suplimentar asupra spirtului, fixat conform §. 1 al art. de lege XXIV: 1899 cu 30 f după fiecare hectolitru grad (litru) de alcool, se reduce la 10 f.

În consecință se reduce suma de restituire a impozitului suplimentar acordată prin §. 4 al art. de lege XXIV: 1899, în casurile amintite în punct 1 al acestui §. dela 15 f la 5 f, iar în casurile amintite în punct 2 dela 30 f, la 10 f.

§. 3. La partidele provădute, pe baza §. 2 al art. de lege XXIV: 1899, cu licența de a-și procura spirt scutit în mod condiționat de impozit suplimentar, este a se stabili la 1 Septembrie 1901, pe temeiul evidențelor purtate asupra cantităților de spirt scutit de impozit, cuantitatea de alcool neîntrebuințat, supus la impozit, după care concesionarul respectiv are să solvească de fiecare hectolitru grad de alcool constatat 20 f ca impozit suplimentar.

Asupra acestui impozit suplimentar se aplică în mod analog dispozițiunile legale relative la impozitul de consum asupra spirtului.

§. 4. Legea de față are valoare pe întreg teritoriul țării coroanei ungare și intră în vigoare la 1 Septembrie 1901.

§. 5. Executarea acestei legi se încredințează ministrului de finanțe.

JURISDICȚIUNE.

Decisiuni curiale.

Acceptantul (primitorul) nu este îndreptățit a cere introducerea procedurii de anulare a cambiei. Anularea cambiei neumplute (in bianco) nu se ține de competența judecătorei cambiale.

(Curia reg. Nr. 815/900).

Procura în o societate colectivă (deschisă) precum se scie, se poate da prin contract unuia sau și mai multor societari. Dacă procura față de societarul îndreptățit se revoacă sub durata societății, atunci în cas de proces de reparare trebuie decisă cestiunea: dacă a existat sau nu motiv suficient pentru revocarea procurei date, căci procura dată pe un timp anumit, trece necondiționat asupra tuturor societarilor numai după expirarea contractului.

(Curia reg. sub Nr. 1026/900)

AFACERI DE IMPOSITE.

Competința de timbru după cupoane de dividendă. Suntem în timpul adunărilor generale, cari sunt chemate să decidă asupra împărțirii profitului net realizat în anul trecut. Scim din praxă, că partea cea mai însemnată a venitului se dă acționarilor ca dividendă (interese) și supradividendă. Asemenea scim că dela valoarea cupoanelor de dividendă societățile au să plătească competența de timbru după scala II, care se calculează dela prețul fie-cărui cupon.

La plata acestei competențe Legea de timbru și competențe, valabilă din 1 Ianuarie 1888, acordă un favor societăților ale căror acțiuni au o valoare nominală mai mică decât 500 fl. (1000 K), și anume permite a împărți suma ce o reprezintă întreg capitalul social în cote a 1000 K, și a plăti competența de timbru dela numărul și valoarea cupoanelor, care ar corespunde acestui nominal, de câte 1000 K, dacă prin acest mod de calculare s'ar reduce competența de timbru. Pentru lămurire dăm aci un exemplu. O societate pe acțiuni cu un capital social de K 300.000.—, împărțit în 1500 acțiuni a K 200.— (fl. 100.—), împarte 7% dividendă, adică 14 K de acțiune. Competința de timbru după scala II dela 1500 cupoane (după 1500 acțiuni) a K 14.—, socotită a f 14 de cupon = K 210.—. Profitând însă de favorul legii de sus dicem: Capitalul social de K 300.000 — divizat în acțiuni (cote) de K 1000.—, dă 300 bucăți; dividendă unei acțiuni de K 1000 — (14×5) = K 70.— și competența de timbru dela 300 cupoane a K 70.— socotită a 26 f = K 78.—; așa dar în cazul present am fi făcut o economie de K 132.—. Și chiar o cruțare cât de mică nu trebuie desprețuită din partea unui institut de bani.

—n.

REVISTA FINANCIARĂ.

Situațiunea.

Sibiu, 14 Martie 1901.

© Situațiunea piețelor internaționale a rămas neschimbată în decursul periodului despre care raportăm.

La bursa din Berlin în zilele ultime s'a dat atențiune mai mare valorilor montane, dintre cari mai

preferite au fost cele de fer, în speranța, că rapoartele mai bune din London vor influența favorabil asupra târgului german de efecte. Speculațiunea s'a vădut îndemnată a face mari cumpărări cu scopul de a urca cursurile. Circulațiunea mai mare se atribuie și la svonul despre un proiectat cartel în oțel american-germân. De un curs mai urcat s'au bucurat și certificatele căii ferate transvaalice în urma scirilor din Africa sudică, cari nutresc speranțele unei păci apropiate. Valorile austriace își mențin fermitatea, cu toate că circulațiunea se face între margini restrinse. Discutul privat notează $3\frac{3}{4}$ procente.

La Bursa din Paris. scirile contradictorii în chestiunea pertractărilor de pace din Africa sudică, favorizează acțiunea contreminei, reluată în stil mare. Acest curent a fost sprijinit și prin vândări de realizare, prin ce au suferit mai mult valorile montane.

La bursa din London afacerile au fost de tot liniștite.

La bursa din Viena și Budapesta cursurile au rămas aproape nealterate.

*

Banca austro-ungară a publicat în zilele trecute următorul comunicat: În sensul dispozițiilor relative ale legii nimeni nu este obligat, prin urmare nici banca austro-ungară nu poate fi obligată a primi la plătiri în monete de K 5 mai mult decât K 250, în monete de K 1 mai mult decât K 50, în monete de nichel mai mult decât K 10 și în monete de aramă mai mult decât K 1. Aceasta restricțiune este valabilă și față de toate organele încasatoare ale băncii, cari la încasări de cambii și efecte nu vor primi din monetele amintite nici când mai mult decât cuantitatea maximală indicată.

*

O mie de asociațiuni. Asociațiunea centrală regnicolară de credit, întemeiată pe baza art. de lege XXIII: 1898, a primit în sinul seu, în una din ultimele ședințe ale direcțiunii, încă 40 de asociațiuni nouă, cu cari numărul asociațiunilor aparținătoare acestei reuniuni a trecut peste o mie. Numărul membrilor acestor asociațiuni este de 195,000 cu 387,000 părți fundamentale în valoare de rotund K 20.000.000.

SOCIETĂȚI FINANCIARE ȘI COMERCIALE.

„Ardeleana” institut de credit și de economii în Orăștie și-a convocat adunarea generală a XV pe 31 Martie a. c. la oarele 10 a. m., când între altele vor fi a se alege și 3 membri în direcțiune. Acțiunile și eventual dovețile de plenipotență sunt a se depune la cassa societății cel mult până la 30 Martie a. c. 5 oare p. m.

Bilanțul pe 1900 nu ni s'a trimes.

*

„Arieșana” institut de credit și economii în Turda, și-a ținut adunarea generală la 23 Februarie 1901, la 2 oare p. m., sub presidiul dlui Iuliu Bârdoși, asistat de d-nii Alexandru Gaia și George Boldea ca notari, iar ca verificători ai procesului verbal de d-nii Dr. Eugen Pătăcean, Dr. Valer Moldovan și Vincențiu Orăsan. Prezenți au fost 21 acționari, reprezentând 324 acțiuni cu 245 voturi.

Impărțirea profitului net de K 19,676— s'a făcut astfel: Dividendă și supradividendă K 11,200—. Fondului de rezervă K 3961.34. Scopuri filantropice culturale K 593.82. Tantieme direcțiunii și comitetului

de supraveghiere K 1985—. Tantieme directorului executiv K 233.53. Tantieme oficialilor K 233.53. Fondului special de rezervă K 500—. Fondului de pensiuni al oficialilor K 979.34.

Impărțirea sumei destinate spre scopuri filantropice culturale s'a făcut cum urmează: Sărăcii din Turda K 10—. Biserica din Berchiș K 5—. Anuarul băncilor Române K 3—. Institutul surdo-mut, Cluș K 10—. Néprajzi Museum K 10—. Societ. Bucovineană K 20—. Muntean Ioan, student sêrac K 20—. Reuniunea Diurniștilor K 4—. Losuri Casa națională K 20—. Enciclopedia română K 16—. Paul Horvat, inv. sêrac K 6—. Internatul din Beiuș K 10—. Unei biserici din Sêcuime K 1—. Taxa de membru la Asociațiunea K 10.35. „Revista Economică” K 10—. Protopopiatul Arieșului K 50—. Școala gr.-cat. Turda K 300—. Spitalului stud. Blaș K 10—. Reuniunii sodalilor români din Sibiu K 5—. Casina română, Cluș K 10—. Meseriașilor rom. Turda 40—. Bisericii Tăureni K 10—. Masa studenților Brad K 5—. Disponibil a rămas K 8.47.

Dividenda fixată cu 7% = K 7, de cupon, se plătesce cu începere dela 15 Maiu 1901.

În comitetul de supraveghiere s'au ales d-nii: Simion Pop, Poruțiu Valer, Poruțiu Samoilă, Bôlôni István și Jelinek Henrich.

*

„Asociațiunea de economii și ajutor” în Pecica română, despre existența căreia până în prezent puțini din cetitorii noștri vor fi știut, și-a convocat a IV adunare generală pe 15 Martie a. c. Bilanțul pe anul de gestiune 1900, conține următoarele date principale: Imprumuturi la membrii K 56,507— (Ce fel de imprumuturi nu se spune; pe cambii, obligațiuni?) Capital elocat la alte bănci K 35.000—. Active în total K 94,143.88. Capital social (1961 acțiuni à K 41.40, din contribuiri săptămânale) K 81,185.40. Asociațiunea aceasta, cum se vede, cu primirea de depozite spre fructificare nu se ocupă, căci acestea lipsesc din bilanțul publicat. Asemenea nu și-a creat până acum nici un fond de rezervă. Profitul net al anului 1900 se presintă cu K 5218.16, iar venitul brut cu K 6686.65. În bilanț mai aflăm specificat și profitul anilor 1897, 1898 și 1899 cu K 1201.72, K 2055.24 și K 3934.66, cari cum se vede nu se distribuie între societari.

*

„Cassa de păstrare” societate pe acțiuni în Miercurca, și-a ținut adunarea generală la 10 Martie 1901 sub presidiul d-lui Ioan Droc, fiind notar d-l Elie N. Petruțiu, iar verificători ai procesului verbal d-nii Ioan Nicoară și Ioan Dragomir. Prezenți au fost 32 acționari, reprezentând 307 acțiuni cu 86 voturi.

Impărțirea profitului net s'a făcut astfel: Dividendă și supradividendă K 4480—. Fondului de rezervă K 4,383.14. Pentru susținerea „Rev. Economice” K 22.22. Dividenda fixată cu 7% = K 7 se plătesce imediat după adunarea generală.

În direcțiune au fost aleși pe un period de 5 ani d-nii Ioan Droc, Ioan Măcelariu, Aurel P. Barciuanu, Dumitru Comșa, Dumitru Vulcu, Ioan Nicoară, Ioan Popescu, Ilie Floașiu, Daniil Stroia, Nicolae Albu, și Ioan P. Dobrescu, iar în comitetul de supraveghere d-nii: Constantin Hertia, Moise Opreșiu, Ilie Măcelariu, George Muntean și Vasile P. Dobrescu.

*

„Cassa de păstrare” societate pe acțiuni în Sasca-montană s'a întrunit în adunare generală la 24 Februarie 1901 sub presidiul d-lui Dr. Iuliu Tămășel,

fiind notar dl *George Terzeu*, iar verificători ai procesului verbal d-nii *Justin Chirilă* și *Pavel Vițian*. Prezenți au fost 32 acționari, reprezentând 419 acțiuni cu 388 voturi.

Împărțirea profitului net de K 7835— s'a făcut astfel: Dividendă și supradividendă K 4631—. Fondului de rezervă K 2384—. Scopuri filantropice culturale K 492—. Tantieme direcțiunii și comitetului de supraveghiere K 328—. Dividenda fixată cu 6% = K 6—, se plătesce cu începere dela 1 Martie 1901.

*

„*Cassa de păstare (Reuniune)*“ în *Seliște* s'a întrunit în adunare generală la 24 Februarie 1901, sub presiulul presidentului d-l *Dr. Nicolae Calefariu*, asistat ca notar de d-nii *Oprea Stefla* și *Constantin Cristiu*, iar ca verificători ai procesului verbal de d-nii *Nicolae Lupaș* și *Nicolae Schitea*. Prezenți au fost 61 acționari, reprezentând 61 părți fundam. cu 61 voturi.

Profitul net de K 17,910.01 s'a distribuit astfel: Dividendă și supradividendă K 4622—. Fondului de rezervă K 4983—. Fondului de binefacere K 7474.51. Tantieme direcțiunii și comitetului de supraveghere K 830.50.

Quota de K 7474.51 menită pentru fondul de binefaceri se împarte conform regulamentului despre administrarea și întreținerea acestui fond în modul următor: A $\frac{1}{5}$ parte din menționata sumă adică K 1494.90 intră și sporesce capitalul inatacabil al fondului de binefaceri la K 39,470.54. Restul cotei de K 5979.61 se distribuie și adică 40% pentru spitalul public din *Seliște* K 2391.85, urcând acest fond la suma de K 10,084.54. 20% adică K 1195.92 intră în fondul grădinei de altoi, sporind acest fond la suma de K 5042.27; 20% adică K 1195.92 sunt destinate pentru fondul cultural al bisericeii gr. or. din *Seliște*, ajungând dotațiunea acestui fond la suma de K 5042.27 și în fine 20% de K 1195.92 se distribuie ca ajutoare de natură filantropică.

Quotele destinate pentru spitalul public, pentru grădina de altoi și pentru fondul cultural al bisericeii gr. or. din *Seliște* se vor conta conform regulamentului la 1 Iuliu a. c., iar din quota de K 1195.92 menită pentru ajutoare de natură filantropică, la carea se mai adaoage restul, neîmpărțit din quota dividendelor de K 72— adică din suma totală de K 1267.92 se vor distribui: 1. Ajutorul licuidat pentru aranjarea pomului de crăciun pe seama copiilor săraci dela școală confesională din loc K 221.66. 2. Rata a IV din taxa de membru fondator la Casa națională de K 200—. 3. Rata ultimă din taxa de membru fondator la Reuniunea agricolă din comitatul Sibiiului K 40—. 4. Ajutorul anual votat pentru susținerea unui student cu prânz gratuit la masa studenților din Brașov K 120—. 5. Ajutoarele incuviințate pentru 3 studenți în sumă totală de K 600—, iar restul de K 86.26 se va distribui ca ajutoare pentru societățile de lectură și pentru diferiți oameni miseri.

Dividenda fixată cu $7\frac{1}{2}\%$ = K 35 de fiecare parte fundamentală, se plătesce imediat după adunarea generală.

În direcțiune a fost reales cu aclamațiune d-l *Petru Dragits*, primpretor cercual, iar în comitetul de supraveghere au fost aleși pentru durata de 1 an d-nii *Dr. Ioan Stroia*, profesor sem. și protopresbiter în Sibiiu, *Ioan Banciu*, comerciant, *Petru I. Comșa*, comerciant și *Ilie Hociotă*, învățător pens. din *Seliște*.

*

„*Chioreana*“ institut de credit și economii, societate pe acțiuni în *Șomcuta-mare*. întemeiată în anul 1900 cu capital social de K 100,000, în 1000 acțiuni à K 100—, și-a început activitatea la 4 Martie a. c.

Prima direcțiune este compusă din d-nii: *George Pop de Basesci*, president; *Ioan Sêrbu*, protopop, vice-president; *Nicolau Nyilvan*, avocat, director executiv, *Andrieu Cosma*, director la „*Silvania*“, *Gavril Barbul*, director la „*Sătmăreana*“, *Gavril Dragoș*, notar; *Ioan Andreica*, preot; *Isidor B. Hangea*, preot; *Teodor Blaga*, inv. și *Ioan Nistor*, protopop; iar comitetul de supraveghiere din d-nii: *Demetriu Suciu*, dir. la „*Selăgiana*“, president; *Dr. Ladislau Gyurko*, avocat; *Ioan Gheție*, dir. gimn. subst.; *Dr. Teofil Dragoș*, adv. și *Elia Pop*, inv. pens. Primii funcționari sunt: director executiv: *Nicolau Nyilvan*, avocat; cassar: *Gavril Mic* și contabil: *Vasile C. Osvadă*.

Dorim succes bun tinêrului institut.

*

„*Hățegana*“ institut de credit și economii, societate pe acțiuni în *Hățeg*. Acest institut întemeiat la 1888 ca asociațiune, cu capital de K 46,300— și transformat în anul 1900 în societate pe acțiuni cu capital social de K 200,000—, și-a convocat I adunare generală pe 26 Martie a. c. la oarele 10 a. m., când vor fi a se alege și doi membri în direcțiune. Acțiunile și eventual dovețile de plenipotență sunt a se depune la cassa institutului cel mult până la 25 Martie a. c. la 12 oare a. m. Bilanțul pe 1900 încheiat cu 31 Decembre presintă în comparațiune cu bilanțul anului precedent următoarele schimbări mai esențiale: *creștere* la *Escompt* de K 32,001— (starea K 236,719—), la *Credite camb. cu acop. ipot.* de K 31,515— (starea K 274,004—), la *Efecte* de K 1653— (starea K 2238—). În total activele, cari se cifrează cu K 522,575.10 sunt *mai mari* decât în 1899 cu K 62,352.66. Ce privesc pasivele observăm, că din capitalul social de K 200,000— au încurs până la finea anului 1900 K 169,363—; Fondul de rezervă dela finea anului 1899 în sumă de K 46,300— s'a folosit probabil pentru urcarea capitalului social, căci în bilanțul anului 1900 ocără numai un fond special de rezervă cu suma de K 3920.85 (în 1899 K 1974.21). Depozitele spre fructificare de K 296,625.15 sunt *mai mari* decât în 1899 cu K 30,231.32; Fondul de pensiune a *creșcut* cu K 2176.72 (starea K 3836.49); *Reescomptul* din contră s'a redus dela K 15,838—, la K 10,493—, va să dică cu K 5345—. Profitul net de K 20,776.96 este *mai mare* decât în 1899 cu K 3526.34, iar venitul brut *mai mare* cu K 5050.76 (starea K 55,283.33).

*

„*Ligediana*“ reuniune de păstrare și anticipare ca societate în *Liget*, și-a convocat adunarea generală a V pe 24 Martie a. c. la 2 oare p. m. Intre obiectele de deliberațiune este și alegerea comitetului de supraveghiere și decideri asupra duratei reuniunii. Bilanțul pe 1900 comparat cu bilanțul pe 1899 presintă următoarele schimbări mai însemnate: *creștere* la *Escompt* de K 6091— (starea K 51,059—) și la *Cambii* cu acop. ipot. de K 254— (starea K 1518—). Activele se cifrează cu K 53,195.78 și sunt *mai mari* de cât în 1899 cu 6066.62. Dintre pasive s'au sporit Capitalul social la K 30,692.40 (în 1899 K 26,910.80), Fondul de rezervă la K 5977.50 (în 1899 K 2895.02) Depozitele spre fructif. K 5129.32 (în 1899 K 4568.50). O *creștere* de K 2824— mai arată și *Reescomptul*, (starea K 7470. Profitul net de K 3332.05 este cu

K 300·97 mai mare decât în 1899. Venitul brut este de K 5428·08 (în 1899 K 5313·68).

Reuniunea avea la finea anului 1900 227 membrii cu 437 cuote.

*
„*Lugoșana*“ institut de credit și de economii soc. pe acțiuni în Lugoș, și-a ținut adunarea generală a XII la 4 Martie a. c. sub presiul d-lui *Dr. George Popoviciu*, în prezența a 37 acționari, reprezentând 397 acțiuni. Ca notar a funcționat d-l *Vasile Jurca*, iar ca bărbați de încredere pentru conducerea alegerii și ca verificatori ai procesului verbal au fost aleși, la propunerea presidentului, d-nii *Nicolae Birescu* și *Nicolae Franțiu*.

Profitul net de K 35,817·66 s'a distribuit, conform propunerii direcțiunii, cum urmează: Dividendă și supradividendă K 24,000—. Fondurilor de rezervă K 7181·76. Tantieme direcțiunii, comitetului de supraveghere și funcționarilor K 2840—. Scopuri filantropice-culturale K 1500—, iar restul de K 295·90 s'a repurtat în contul anului 1901.

Dividenda fixată cu 8% = K 16— de cupon se plătește imediat după adunarea generală.

În direcțiune au fost aleși d-nii: *Dr. Iacob Maior* și *Vasile Nicolescu*, iar în comitetul de supraveghere d-nii: *Tit Hațeg*, *Ilie Curescu*, *Lazar Lungu*, *Simion Barbulescu* și *Ioan Muntean*.

*
„*Olteana*“, casă de economii societate pe acțiuni în *Viștea-inferioară*, și-a convocat adunarea generală a VII pe 19 April a. c. la oarele 2 p. m. Intre obiectele de deliberațiune este și alegerea comitetului de supraveghere pe 3 ani și aprobarea proiectului de statut pentru fondul de pensuni al funcționarilor.

Bilanțul pe 1900, pe care-l publicăm între anunțurile numărului de față, prezintă față de bilanțul pe 1899 următoarele schimbări mai însemnate: *creștere* de K 62,535·40 la Escompt (starea K 189,602·94). *Crescerea* aceasta este a se atribui cu deosebire împrejurării că Reescomptul, care până acum se detrașea din Escompt, în bilanțul anului 1900 figurează, cum e și corect, ca poziție independentă cu K 44,375·30. Activele s'au sporit cu K 60,795·59 la K 191,652·52. Dintre pasive s'au sporit: Fondul de rezervă, inclusive fondul de binefaceri, cu K 5,076·59 (starea K 20,068·53).

Depozitele spre fructificare dela K 66,608·54 la K 74,768·48. Interese anticipate cu K 361·44 sunt față de interesele încassate în sumă de K 16,676·95, în proporțiune mai nefavorabilă decât în 1899. În direcțiunea aceasta conducătorii acestui institut ar trebui să fie mai scrupuloși, dacă țin a prezenta publicului un bilanț real. Profitul net de K 7113·88 este în *reducere* față de 1899 cu K 1493·32.

Relativ la distribuirea profitului net direcțiunea prezintă adunării generale următoarea propunere: Dividendă acționarilor 5% K 2000—. Fondului de rezervă 5% K 255·69. Tantiemă direcțiunii și comitetului de supraveghere 5% K 255·69. Tantiemă funcționarilor 2% K 102·27. Fondului de binefaceri 2% K 102·27. Supradividendă acționarilor K 1200—. Fondul de rezervă supradotare K 2260·18. Fondul de benef. supradotare K 100—. Remunerațiune direcțiunii, comitetului de supraveghere și funcț. K 280—. Pentru masa studenților din Brașov K 40—. Delegațiunii băncilor K 17·78. Spre scopuri de binefacere K 300—. Fondului de pensii K 200—.

*
„*Racoșana*“ institut de credit și economii, soc. pe acțiuni în *Șeica mare*. și-a ținut adunarea generală

la 3 Martie 1901 n. sub presiul directorului executiv al d-lui *Nicolau Racoșă*, fiind notar d-l *Elie Ciurugă*, iar verificatori ai procesului verbal d-nii *Dumitru Vintilă* și *Ioan Novacu*. Prezenți au fost 26 acționari, reprezentând 244 acțiuni cu 58 voturi.

Impărțirea profitului net de K 5411·60 s'a făcut cum urmează: Dividendă și supradividendă K 4000—. Fondului de rezervă K 661·60. Scopuri filantropice-culturale K 100—. Tantieme direcțiunii și comitetului de supraveghere K 390—. Tantiema oficialilor K 160—. Remunerațiune contabilului K 100—.

Suma destinată spre scopuri filantropice culturale s'a distribuit astfel: Bibliotecii școlii din Calvaser K 20—. Societății „*Petru Maior*“ K 10—. Masa studenților din Brașov K 10—. Dividenda fixată cu 5% = K 10, se plătește imediat după adunarea generală. În adunarea aceasta generală, fiind între punctele programului și sistemisarea postului de cassar purtat până aci de directorul executiv, precum și alegerea contabilului, la punctul prim după o dezbateri mai îndelungată s'a decis unanim ca directorul să funcționeze mai departe și în postul de cassar, până la finea anului 1902, când apoi se va sistemisa și acest post; la punctul a 2-lea alegerea contabilului, la propunerea membrului *Dumitru Vintilă*, adunarea generală alege pe acționarul *Elie Ciuruga* în mod provisor contabil până la finea anului, când se va ocupa și acest post în mod definitiv.

*
„*Sebeșana*“ institut de credit și economii, societate pe acțiuni în *S.-Sebeș*, s'a întrunit în adunare generală la 6 Martie 1901 n. sub presiul d-lui *Sergiu Medean*, asistat ca notar de d-l *Iulian T. Ūvegeș*, iar ca verificatori ai procesului verbal de d-nii *Iosif Onițiu* și *Ioan Bojiția*. Prezenți au fost 15 acționari, reprezentând 505 acțiuni cu 374 voturi.

Impărțirea profitului net de K 23,605·11 s'a făcut astfel: Dividendă și supradividendă K 9000—. Fondului de rezervă K 6000—. Scopuri filantropice-culturale K 1747·11. Tantieme direcțiunii și comitetului de supraveghere K 2658—. Fondului de pensii K 1000—. Fondului de rezervă K 2000—. Tantieme amployaților K 1200—.

Din suma de K 1390— destinată spre scopuri filantropice-culturale s'a hotărît să se dea: Societăților „*Petru Maior*“, *Budapesta* K 20—, „*România Jună*“, *Viena* K 20—, „*Carmen Sylva*“, *Graz* K 20—. Școlii industriale din *S.-Sebeș* K 40—. Reuniunii de înfrumetare din *S.-Sebeș* K 40—. Reuniunii de cântări din *S.-Sebeș* K 100—. Reuniunii meseriașilor „*Andreiana*“ din *S.-Sebeș* K 50—. Casinei române din *S.-Sebeș* K 200—. Fondului tractual gr.-or. pentru zidirea casei protopr. din *S.-Sebeș* K 200—. Fondului parochial gr.-or. din *S.-Sebeș* K 200—. Bisericii române gr.-cat din *S.-Sebeș* K 200—. Delegațiunii băncilor române, *Sibiu* K 70—. Bisericii române gr.-or., *Călnic* K 50—. Bisericii române gr.-or., *Răhău* K 50—. Pentru masa studenților din *Brașov* K 25—. Pentru masa studenților din *Brad* K 25—. Pentru îmbrăcarea copiilor sëraci din *S.-Sebeș* K 50—. Servitorului *Ioan Barcian* K. 30.

Dividenda fixată cu 9% = K 9 de cupon se plătește imediat după adunarea generală.

În direcțiune a fost ales d-l *Ioan Oncescu*, pe un an, iar în comitetul de supraveghere d-nii: *Samuil Roșiu*, *Avram David*, *Dominic Rațiu*, *Iosif Onițiu* și *Constantin de Colbazi*.

*

„*Speranța*“, reuniune de împrumut și păstrare în Borgo-Prund. Bilanțul acestui institut pe anul de gestiune 1900 încheiat cu 31 Decembrie. este mai cu îngrijire compus de cât bilanțurile anilor trecuți, căci în locul expresiunilor generale, cum este și „Capitalele elocate“, sunt specificate de astădată singuraticele ramuri de afaceri. Astfel vedem că sunt elocate în: Cambii K 134,321·12, în Împrum. hipotec. K 32.822·— și în Împrumuturi cu caventați K 30,351·87. Totalul activelor se cifrează cu K 202,790·79 față de K 185.952·88 în 1899. Dintre pasive remarcăm pozițiile: Capital social K 104,115·44 față de K 96,282·24 în 1899, Depozite spre fructificare cu K 62,917·96, față de K 65,327·60 în 1899, deci *reducere* K 2409·64; Fondul de rezervă se presintă cu K 5282·62 (în 1899 K 4559·02); iar Cont curent cu K 15,844·55; Reescomptul nu este specificat de loc în bilanț, va fi considerat, probabil, sub Diverse conturi creditoare. Profitul net de K 5409·98 este *mai mare* decât în 1899 cu neînsemnata sumă de K 25·38, iar venitul brut *mai mare* cu K 1171·11 (starea K 20,078·29).

Adunarea generală s'a ținut la 24 Februarie 1901, sub presidiul d-lui *Simeon Monda*, protopresbiter în Borgo-Bistriță, fiind notar d-l *Pavel Beșa*, învățător în B.-Prund, iar verificători ai procesului verbal d-nii: *Albert Wachsmann*, *Iacob Ónea* și *Teofil Vlad*. Prezenți au fost 17 membri, reprezentând 1580 acțiuni cu 1580 voturi.

Împărțirea profitului net de K 5409·92 s'a făcut astfel: Dividendă K 5002·02, Fondului de rezervă K 307·96. Scopuri filantropice-culturale K 100·—.

Suma destinată spre scopuri filantropice culturale s'a lăsat la dispozițiunea direcțiunei. Dividenda fixată cu 5% se plătesce imediat după adunarea generală.

În direcțiune s'a ales în locul reposatului *Anchidim Candale* d-l *Simeon Monda*, protopop în Borgo-Bistriță, iar în comitetul de supraveghiere în locul d-lui *Simeon Monda* d-l *Daniil Pop*, notar comunal în Leș.

„*Unirea*“ institut de credit și de economii, soc. pe acțiuni în Vad, întemeiată la 1893 ca asociațiune, s'a transformat în 1900 în societate pe acțiuni cu capital social de K 20,000·—. Bilanțul pe 1900 conține față de bilanțul anului 1899 următoarele date mai principale: Escompt K 111,255·09 (în 1899 K 96,963·04); Cambii reescomptate (?) K 2580·20 și Obligațiuni K 16,461·58 (în 1899 K 15,862·18). Active în total K 132,024·07 (în 1899 K 115,121·72). Dintre pasive relevăm: Capitalul social cu K 16,006·—, Quote (probabil de replătit) K 600·—; Depozite spre fructificare K 109,412·79 față de K 91,380·32 în 1899 și *Producte* (?) cu K 107·59. Profitul curat realizat conform acestui bilanț este de K 1646·05, față de K 3440·40 în 1899, iar venitul brut de K 11,269·94.

Intrând în apăsare mai de aproape a acestui bilanț, trebuie să remarcăm înainte de toate poziția *Cambii reescomptate* din Active cu K 2580·20, care dă probă de mare superficialitate sau chiar de nesciință la compunerea bilanțului. Este un lucru de tot elementar și notoric, că prin Reescompt, institutele de bani își procură capitale străine, iau angajamente; prin urmare Reescomptul formează pentru ele pasive. În consecință suma de K 2580·20 trebuia considerată în bilanț nu la active, ci la pasive, ca o sarcină. În cazul acesta însă bilanțul nu încheie și cu profitul net arătat în sumă de K 1646·05, ci cu o *perdere* de K 3514·35. Curios este: cum de a consumat saldul bilanțului cu al contului de profit și pierdere? Ase-

menea nu înțelegem cum vine în pasive poziția „*Producte*“? căci acesta ar trebui să fie un cont activ; ori poate s'au cumpărat produse pe credit? în casul acesta însă era mai consult să se considere suma respectivă sub „*Creditori*“.

Creдем a face acestui institut numai un serviciu, când atragem atențiunea conducătorilor asupra faptului, că în starea sa actuală bilanțul anului 1900 nu reoglindează fidel situațiunea societății și că pentru evitarea de astfel de erori esențiale, din cauza cărora poate fi dificultat bilanțul chiar și din partea tribunalului, ar fi consult ca pentru viitor compunerea bilanțului anual să se încredințeze unui specialist.

Adunarea generală s'a convocat pe 24 Martie a. c. la 1 oară p. m.

„*Victoria*“ institut de credit și de economii în Arad, s'a întrunit în a XIII adunare generală la 11 Martie a. c., sub presidiul d-lui *Dumitru Bonciu*. Au participat 55 acționari, reprezentând 1033 acțiuni cu 373 voturi. În lipsă de raport special despre hotărârile acestei adunări generale ne mărginim a constata că după informațiunile „*Trib. Poporului*“ din profitul net de K 98,341·— s'a hotărât a se distribui: 8% dividendă, plătită imediat după adunarea generală; mai departe s'au dat: K 11,000·— fondului de rezervă, cu care acesta va atinge suma de K 298,797·—; pentru scopuri filantropice culturale K 4000·— și după detragerea tantiemelor restul de 9210·— s'a transpus în contul anului 1901.

În direcțiune au fost aleși d-nii *Dr. Nicolau Cioclan*, *Dr. A. Demian* și *Tr. Vățian*, în comitetul de supraveghiere d-nii: *G. Feier*, *Dr. I. Ispraonic*, *N. Marcu*, *P. Milovan* și *G. Popovicu* (Siria), iar censor d-l *Axente Secula*.

„*Zlăgneana*“ institut de credit și economii, societate pe acțiuni în Zlagna. Institutul acesta și-a convocat a III adunare generală pe 23 Martie a. c. la oarele 10 a. m., când va fi a se alege și direcțiunea pe 5 ani și un membru în comitetul de supraveghiere, Bilanțul pe 1900 publicat între inserțiunile numărului nostru ultim, presintă în comparațiune cu bilanțul anului 1899 următoarele schimbări mai însemnate: Escompt K 104,009·40 față de K 85,744·90 în 1899, deci *creștere* de K 18,264·50. Împrumuturile hipotecare și pe obligațiuni sunt aproape staționare cu K 930·— și K 2625·—. Totalul activelor de K 112,355·62 este *mai mare* decât în 1899 cu K 19,118·80. Dintre pasive arată o *creștere* mai însemnată: Depozitele spre fructificare, cari s'au sporit cu K 13,025·45 (starea K 23,097·29); Reescomptul se presintă cu K 31,009·— față de K 27,392·— în 1899. Fondul de rezervă a *creșcut* cu circa K 600·— și este de K 1526·64. Interesele transitoare anticipate cu K 2715·30, fac aproape jumătatea intereselor încassate. Profitul net este K 3235·87 (în 1899 K 3193·—), iar venitul brut se cifrează cu K 7821·22 (în 1899 K 9165·20).

Adunări generale au convocat următoarele bănci românesce, și anume pe

17 Martie: „*Brădetul*“ în Orlat, la oarele 11 a. m.

„*Chișodana*“ în Chișoda la oarele 10 a. m.

„*Economia*“ în Lugos, la oarele 10 a. m.

„*Societate de împrumut și păstrare în Feldru*“ la oarele 10 a. m.

18 Martie: „*Timișana*“ în Timișoara la oarele 10 a. m.

19 Martie: „*Sătmăreana*“ în Seini, la oarele 11 a. m.

- 21 Martie: „Doina“ în Câmpeni, la oarele 10 a. m.
 „Munteana“ în Ofenbaia la oarele 10 a. m.
 „Silvania“ în Șimleu la oarele 10 a. m.
- 22 Martie: „Hondoleana“ în Hondol, la oarele 9 a. m.
- 23 Martie: „Albina“ în Sibiiu, la oarele 10 a. m.
 „Zlăgneana“ în Zlagna, la oarele 10 a. m.
- 24 Martie: „Crișana“ în Brad, la oarele 2 p. m.
 „Ligediana“ în Liget, la oarele 2 p. m.
 „Unirea“ în Vad, la oarele 1 p. m.
- 26 Martie: „Hațegana“ în Hațeg, la oarele 10 a. m.
- 27 Martie: „Iulia“ în Alba-Iulia la oarele 8 p. m.
- 28 Martie: „Auraria“ în Abrud, la oarele 10 a. m.
 „Someșana“ în Dej, la oarele 10 a. m.
- 31 Martie: „Ardeleana“ în Orăștie, la oarele 10 a. m.
- 3 April: „Bistrițana“ în Bistrița, la oarele 9 a. m.
- 17 April: „Furnica“ în Făgăraș, la oarele 10 a. m.
- 19 April: „Olteana“ în Viștea-inferioară, la oarele 2 p. m.

AGRICULTURĂ.

Distribuire de semințe. Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiului împarte gratuit și în acest an semințe și mijloacesce cu preț ieftin semințe de prima calitate și alte articole economice și anume: va distribui gratuit între membrii săi semințe de trifoiu, lucernă, napi, orz de Hava și cânepă italiană. Cererile trebuie înaintate până la 18 Martie st. n. a. c.

Pentru nemembri, cari se vor adresa numitei reuniuni, se vor mijloci următoarele articole: 1) semănță de luternă franceză, stiriană, 2) semănță de trifoiu roșu, 3) semănță de trifoiu roșu unguresc, 4) semănță de iarbă engleză, 5) semănță de iarbă franceză, 6) semănță de iarbă italiană, 7) semănță de napi de nutreț, Mammot roșu, 8) semănță de napi de nutreț, Oberndorf, galbini, 9) semănță de napi de nutreț, roșii, rotunzi, 10) Cucuruz „Regele preeriilor“ soi nou și de tot spornic, care isbutesce de minune la noi și se coace deodată cu soiul indigen și se vinde în cătățimi de cel puțin o ferdelă (20 litre); 11) semănță de dovleci (bostani) până la 100 kgr. Afară de aceste se mai mijloacesce cumpărarea de semințe de legumi: 12) semănță de varză de Strassburg, de Braunschweig, de Rocca, de Madeira și de Zittau, tot soiuri uriașe, 13) semănță de arpagic. Mai departe: 14) legături de snopi foarte practice și trainice, 15) legături de altoit Raffia, 16) funii de Cocos (de legat altoii), 17) rășină de altoit, 18) Etiquette de tinichea pentru scrierea numirilor.

Prețurile sunt de kgr. ad 1) 1 K 80 f, 2) 2 K, 3) 1 K 50 f, 4) 1 K 80 f, 5) 1 K 22 f, 6) 1 K 90 f, 7) 1 K 95 f, 8) 1 K 50 f, 9) 1 K 45 f, 10) 1 ferdelă 2 K 50 f, 11) $\frac{1}{2}$ kgr. 1 K, 12) 20 gr. 30 f, 13) 1 Kgr. 1 K, 14) mia cu câte 15 K 60 f, sau 14 K 50 f, după mărime, 15) 1 kgr. 1 K 50 f, 16) 1 kg. 45 f, 17) o cutie à 125 gr. 50 f, à 250 gr. 1 K, à 30 gr. 20 f, 18) 100 bucăți 1 K 20 f.

Afără de prețul indicat, cumpărătorii au să trimită încă la adresa comitetului numitei reuniuni agricole câte 12 f pentru buletinul de expediție, 2 f de kgr. pentru pachetare și 4 f taxa de intimare postală; astfel vor primi articolele comandate cu posibilă grabă.

ÎNVÊTĂMÊNT.

Prelegeri asupra cultivei viilor au început a se ține din 20 Februarie a. c., și se vor sfîrși în 21 Martie, ținându-se de toate 12 în tot atâtea comune săsesci. Instructor este dl comisar în afacerea floxerei Fr. Caspari. Dela 10 până incl. 20 Aprile se va ține un curs de vierit în Mediaș; iar delà 6—9 Maiu în Mediaș și Ibișdorf: exerciții practice de cultură. Ce oameni practici sunt Sașii și cât de bine știu ei să-și ajute, ne dovedesce și următoarea: Invitare la al doilea curs de vierit al reuniunii economice săsesci ardeleni:

Pornind din firma convingere, — se ȳice în invitare — că chestia cultivei viilor noastre periclitare se va puté promova mai ales prin respândirea cu posibilă grăbire a cunoștințelor de specialitate, cari lipsesc pretotindenea, comisiunea pentru cultura viilor deschide și în acest an un curs practic de specialitate pentru toate lucrările privitoare la cultura viilor.

Numérul participanților este restréns la 30 și instruirea lor se va întempla mai ales pe base practice. Instrucție teoretică se va da numai în zile ploioase și încât este de trebuință pentru priceperea lucrărilor întreprinse. Participanții sunt îndatorați să-și facă notițe asupra întreg materialului teoretic și practic percurs.

Cursul va dura în total 50—60 zile și se va ține periodic, conform deosebitelor lucrări de peste an.

Materialul este distribuit precum urmează: În *Aprilie*, 18 zile: Plântarea de vii noue, punerea viței americane și întocmirea școalei de viță, cu privire la căile și canalele de scurgere. Plântarea viței altoite și nealtoite. Experimentări de cultură. Nobilitarea și plantarea în școală a vițelor cu și fără rădăcini.

În *Maiu*, 10 zile: Lucrarea pământului în vii și în școala de vițe. Altoirea în verde. Combaterea peronosporiei.

În *Iunie*, 6 zile. Manipularea vițelor altoite în verde. Lucrări privitoare la rădăcinile viței. Curățirea viței indigene de pēduchele de frunzē. Combaterea moliei strugurilor.

În *Septembrie*, 10 zile: Lucrări la vița americană menită pentru altoit. Lucrări în școala de vițe. Cunoștințe asupra feluritelor soiuri de vițe. Scurtarea vițelor de roadă în vii.

În *Novembre*, 18 zile: tăierea vițelor de 2, 3 și mai mulți ani, după feluritele metode de cultură. Recoltarea viței tăiate în vii și în plantațiunile de viță americană. Scoaterea din școale și sortarea vițelor nobilitate și a celor cu rădăcină cum și iernarea după recerînță a aceloră. Rigolarea și gunoarea viilor. Cercetarea pământului cu privire la conținutul de var cu calcimetru.

Repetițiune, examen public și distribuirea atestatelor.

Participanții primesc din mijloacele reuniunii economice ardeleni săsesci un diurn de K 1:20 pentru cost, și cuartir liber. Spesele de călătorie au să le supoarte participanții.

Vor fi preferiți membrii reuniunii sau fii lor, cari au trecut vârsta de 18 ani.

Inștiințările se fac pe calea administrațiunii reuniunilor agricole cercuale sau comunale până la 15 Martie a. c. la directorul comisiunei de vierit Michael Ambrosi în Grossprobstdorf (u. p. Nagy-Ekemező).

Administrațiunile cercuale și locale sunt rugate a sprijini această întreprindere însemnată prin procurarea unei remunerațiuni sau a speselor de călătorie

